

GULYÁS PÁL

MISZTIKUS ÜNNEPI ASZTAL

NYOMATOTT BUDAPESTEN, A KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
350 ÉVES JUBILÁRIS ESZTENDEJÉBEN, 1928.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2015
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5531-34-7 (online)
MEK-13920

TARTALOM

A MŰVÉSZ TERVEI

A FÁK LASSÚ SZIVE

A JEGENYEAKÁC TÖVÉBEN
BÜSZKE PÁVA
HOLDVILÁGOS ÉJ
ISMERITEK ANYÁTOKAT?
A FÁK LASSÚ SZIVE
ÓLÁLKODÓ HOMÁLY
A FÖLD SÓHAJA
A NÉMA LOMB
APRÓ KIS ÁRNYAK
AZ ÁGY ÁBRÁNDJAI
TERMŐ ALKOTÁS
A NAP VÍGASZTALÓ KEZE
SZÓLLÓ KÖZT
A FÁK PÁLYÁJA
FELLEGES MŰVÉSZET
A HALOTT AKÁC
ÉG A KÁLYHA
AZ ÉRKEZŐ ÉJ
A LOMBOK FUNDAMENTUMA
HEGEDÜSZÓ AZ ERDŐN
A BŰVÖLŐ TAVASZ
TÜNDÖKLŐ PILLANAT
BOLDOG MÉLY VILÁG

MISZTIKUS ÜNNEPI ASZTAL

VÁLTOZÁS
VIZONTLÁTÁS
NAGYAPÁM
KIRÁNDULÁS
CSODÁLATOS ÁLOM
VADÁSZ
MISZTIKUS ÜNNEPI ASZTAL
A TÁRGYAK ÉBREDÉSE
APÁM
UDVARUNK
ÜVEGSZEMEK
A KATONA SZEME
A KATONA SZIVE
SZIVEMTŐL A LOMBOKIG
LECSÜNGŐ ÁRNYAS INDA
AZ ÁRVA UDVAR
A FÖLD MILLIÓ TORKA
A POR HATALMA
LÁMPA A PÁLYAUDVARON
ACÉLSINEK
FEHÉR VITORLAVÁSZON
PIPACSMEZŐK
A MAGVETŐ
PRÉSELT VIRÁGOK
EMBERI GYÁSZ
ALAGÚT

ŐSZI ESŐ

NÁDAK

A KEMÉNY DALNOK SZEME

KOMOR FORGÁS

INDULÓ HÓ

A KÖZELGŐ TAVASZ

PARTOK FELETT

INASOK

MÁGNES

A TISZTA ÉLET GYÖNGYEI

ELSUHANÓ FELHŐ

MADÁRÖRÖM

A TISZTA ÉLET GYÖNGYEI

VIRÁGOK A DOMBOLDALON

KÉT ÉVVEL EZELŐTT

TAVASZI IBOLYA

AZ ELSŐ ANYA

KEZDŐ ÁRVÁCSKA

KARÁCSONYI AJÁNDÉK

A VARÁZSLÓ

MÉZ

EDDIG NÖVÉNY VOLT

HÚZD A KÚTAT!

KIÁLTÁSOK

KIÁLTÁSOK

ÓH SEGÍTS MEG!

NYUGTALANSÁG

ÓH SZABADÍTSÁTOK KI VÉREMET!

A FESTŐ TÁJAI

ÓH HOL AKADNA BÁNYÁSZ?

HIÁBA MINDEN HANGULAT!

HAJNALI GYÁSZINDULÓ

ÓH BALGA ARCHIMÉDES!

IDEGEN VILÁG

HOVÁ LETT KRISZTUS VÉRE?

KÖNYÖRGÉS A HOMOKSZEMEKHEZ

FAGYOTT KÖVEK

A VONAT ABLAKÁBÓL

MÉLY FELHŐ

SZÁRNYALÓ HARANGOK

MIT AKAR A VILÁG?

NÉMA ÁRNYÉK

A BÚZAFÖLD TÁPLÁLÓ KEBLE

A HERVADÓ AKÁC ALATT

A CSEND LABIRINTUSÁBAN

BÚCSÚ NÉLKÜL

FORDÍTOTT FOLYAM

ACTOR HUNGARICUS

BABITS MIHÁLYNAK

AZ ELBUKOTT HÓ

A SZÓ

A MŰVÉSZ TERVEI

Homály volt, mert az ég színét
eltakarták a lombok.

Csak néha láttam fent a kék
hullámu égkorongot.

Mentem a fák alatt s a fák
szeme szívembe látott:
úgy néztek rám, mint ősapák,
jószívű óriások.

S ebben a templomi setét
csöndben, amelyet éj fed,
itt és ott sárga lámpaként
nagy sárga lombok égtek.

A lég hideg volt és a föld
alattuk kékbe játszott...

S a lelkem mély sóhajba tört:
„Mit akarnak e lángok?”

Mentem az úton csüggeteg,
járván e néma estet,
s szemeim a holt levelek
formáin révedeztek.

Olyan művészi volt a rajz,
mint ércbe vésett álom,
s a szél ezer rajzot kavart
keresztül a határon.

Itt és ott sárga lámpaként
nagy sárga lombok égtek,
temetői lámpájaként
a porladó művésznak,
akit egy gondolat a mély
homok csöndjébe vitt,
s a szél táncolva szórja szét
itthagyt terveit.

A FÁK LASSÚ SZIVE

A JEGENYEAKÁC TÖVÉBEN

Egy jegenyeakác tövében álltam.
Nagy zizegő akác volt. Tetején
örkődött lángsisakkal s lángruhában
az utolsó sugárzó esti fény.

Ilyen akácok zúgnak a regékben...
Letörtem egy ágát s a levelen
a nyár fogyó tüzénél megidéztem
árnyékod, óh hatalmas szerelem!

BÜSZKE PÁVA

A kertünkben voltam s a tarka őszre
gondolgattam, hogy íme, nemsokára
alárepül a viruló mezőkre
s kibontja szárnyait, mint büszke páva.

Kibontja szárnyait s az embereknek
bánatában elhervad a szive,
a fák aranyfelhői elperegnék
s az utat őszi harmat fekszi be.

HOLDVILÁGOS ÉJ

Tegnap holdvilágos éj volt
és kinyitottam az ajtóm.
Óh a lelkem mily nehéz volt!
Az akácok szívszakajtón
hullatták le sárga lombjuk
romjait a barna földre.
És fölöttük édesanyjuk,
a homály sírt összetörve.

ISMERITEK ANYÁTOKAT?

Ismeritek a lassan elmerülő
Napot, anyánkat, édes jó anyánkat?
Anyánk ő: a bölcsőnkénél ő virasztott
és ő melengeti végső tanyánkat.

Midőn egyszer lement és zord homály lett,
ledobtam a nyomára testemet.
Már fent az ormokon hűs szél süvöltött,
de még a föld meleg volt, ábrándos és meleg.

A FÁK LASSÚ SZIVE

Reggel volt. A természet ébredése: -
a fák magasba ringó ágai,
a légben szerteröppenő galambok,
a pókhálók sokszínű csillogása,
a Nap, az ősi Nap folyton növekvő
kohója: - lelkemben egy mondhatatlan
szomorúságnak verte cimbalomját.
Ott ültem a szobámban és a könyvek
prizmáin át forgattam a világot.
Az udvaron édes petúniák
tárták ki lányságuk titokzatos
álmát a láthatatlan szellemeknek.
S az ablakomon át az illatok
hullámverése lelkem ostromolta.
Kimentem az udvarra és az öt
öreg akác mohos tövébe álltam: -
ők látták játszani gyermekévémet
s a balga ifjú büszke szárnyverését.
S a szívre gondoltam, az ő nyugodt
lassú szívére, melynek a mulandó
időben nem hallatszik dobbanása.

ÓLÁLKODÓ HOMÁLY

Lement a Nap már,
de még a láthatáron,
a háztetők felett
- ha felnéztem a fák magas hegyére -
ott reszketett, mint elhagyott gyerek,
a vére.

A rózsák arca még égőpiros volt,
a falra még piros árnyat vetett;
még távoli mély országúton
ballagott felénk a csillagos bolt;
a rózsák arca még égőpiros volt...
De én már éreztem, hogy ága
fájó sebet szúr
tüskéivel
a föld alól ólálkodó homályba.

A FÖLD SÓHAJA

Erős homály volt és csak itt-ott
sugárzott az elektromos láng.
Mentem az utcán céltalan.
S egy fordulónál a palánk fölött
egy mozdulatlan lomb árnyéka hullt rám.
Úgy vágódott ki ott fölöttem
zöld színe, oly félelmesen,
hogy egészen zavarba jöttem: -
a villany sárga fénye rárezg
a lombra és úgy húzza lelkemet
a zöld anyag közömbös csillogása,
mint egy titokzatos zöld mágnes.
Ott hallgatott a hűvös lomb fölöttem
és én leborultam előtte:
„Óh költők fejedelme, Föld!
Háborgó lelked hogy tudott
ilyet sóhajtani a levegőbe?!”

A NÉMA LOMB

Oly lázasan ragyog a lomb
árnyékos mély szeme!
Oly mély, hogy szinte tántorogva
tekintek már bele.

Mitől ragyog oly lázasan,
talán csak nem beteg?
Ha a lombnak fájdalma van,
ő azt nem mondja meg.

A téglaszín öreg kapunkra
árnyéka rácsapong,
mint egy betévedt denevér,
mely veri a plafont.

Mitől csapong oly nyugtalan,
talán csak nem beteg?
Ha a lombnak fájdalma van,
ő azt nem mondja meg.

APRÓ KIS ÁRNYAK

Már nemsokára itt az éj,
már nemsoká a kémények felett
fog lengeni keselyű-szárnya.
Pedig nyugatról még a Nap
sugárzó csókja rátapad
a háztetőkön át
a földrehajló jázminok hajára.

De már a fák alatt apró kis árnyak
mozognak nyugtalan
s a lombok szárnya őket eltakarja.
Hiába már a Nap aranyt
mosolygó cselvetése,
már nemsoká leszáll az éj hatalma.

A nyugtalan apró kis árnyakat
a lombok úgy takarják, védik,
olyan anyai szeretettel
ölelik lassan dobbanó szívékre,
mint a kotló melengeti csibéit.

AZ ÁGY ÁBRÁNDJAI

Le kellene feküdni már
a csendes ágyba!
Mint egy szelíd fehér hinár
úgy húz magába
az ágy, az én hű álmatag
nyugalmas ágyam.
Édes ábránddal csalogat: -
lehelli lágyan
a délvidék kék partjai
felé hajómat,
hol a pálmák szép arcai
fölém hajolnak.
A párnahéjra festeget
száz tarka felhőt,
száz kéken csillogó eget,
száz kósza szellőt,
zengő vidám madárzenét,
Pán fürge sípját,
a friss kalász lehellelét,
a róna síkját.
A kertünkbe is elvezet,
a régi kertbe,
hol játszi gyermekévemet
őrzi a cserje,
őrzi az agg cseresznyefa
mosolygó ága
s a tisztalelkű körtefa
fehér virága.
Az ott az én ifjú anyám
szelíd alakja: -
komoly szemmel tekint reám,
lelkem kutatja,
aztán fülembe így beszél,
megsimogatván:
„Ne hozzak egy falat fehér
cipót, fiacskám?”
Erre a fehéren folyó
regei hangra
megkondúl fent egy árnyhozó
fa mély harangja,
megrázkódik lassú szive,
könnyei dőlnek
s piros almával hinti be
a lepedőmet.

TERMŐ ALKOTÁS

Nem vágyom én Itáliába,
a Szent Péter-templom világhírű
kupolája engem nem érdekel...
Nem vágyom én már sehová, jó itten,
az Alföld elhagyott zugában,
hol udvarunkon a leányszelíden
földrehajló hallgatag jázminok
csöndjében több isteni hatalom van,
mint abban a csillogó kupolában;
több benne a krisztusi egyszerűség,
alázat, hangtalan szelíd lemondás,
s minden levél hátára rá van írva
az Evangélium hőskölteménye...
És eredetibb benne a művészet,
mert mondjátok, ki tud építeni
halandó kézzel termő alkotást?

A NAP VÍGASZTALÓ KEZE

Kint sétálgattam a szabadban,
reggel volt, júliusi reggel,
s az udvarunk tele volt szórva
eziüst olajfalevelekkel,
melyeknek dárdáján itt-ott már látszott
a hervadás viaszjele...
Mély szimbolum volt ez a kép,
s miközben kint sétáltam a szabadban,
lehajtott fővel, elgondolkozón:
fejem tetőjén észrevétlenül
egyre jobban melegedett
a néma Nap vigasztaló keze.

SZÖLLŐ KÖZT

I.

TISZTA GYERMEK

Még csak hat óra mult. A Nap
alig szárnyalta túl a fák hegyét.
Kint sétálok a szőlő közt: az úton
még hűvös a homok,
de a futóbab indáján a harmat
mámorosan lángol már szerteszét.

Egyszer csak zümmögés üt a fülembe
s a halvány babvirág körül
a Nap melengető fényzáporában
egy csillogó kis méh szálldos kerengve
s parányi lelke úgy örül,
ha eltakarja őt a bab virága,
mint a tiszta gyermek,
ha végre eljutott az iskolába.

II.

AZ AKÁCOK SORFALA

Két oldalt az országút mentén
sorfalat állnak az akácok.
Egy-egy akác kiválik a sorukból,
talán hogy jobban lássa a világot.

Én itt nézem őket a levelek közt,
a szőlő zöld levelei között:
mindenik akácfa két-három ölnyi.

S a lombjuk olyan üveges zöld,
hogy hiába bámulom őket,
nem tudja szemem lombjukat betörni.

III.

VÁNDORMADARAK

Ez a homok itt szürke és kezemből
peregve hull ismét a földre vissza.
Közömbösen pereg,
pedig ő a természet néma titka.

Egy-egy szem az újjamra rátapad
és én úgy simogatom őket,
mint elfáradt vándormadarakat,
pedig tudom,
hogy az ő életük erősebb.

IV.
KÉK SZILVÁK

Kint vagyok a gyümölcsös kertben
és nem gondolok semmire,
csak a csöndre, mely mindent áthat.
Megyek a szilvafák alá,
a tamariskabokrot félrehajtva,
és bámulom a kék szilvákat.

Aztán utánuk lendül a karom,
a reszkető ágak felé:
magányos kedvemet így töltöm.
S olyan határtalan boldog vagyok,
úgy örülök elszálló életemnek,
mint minden állat itt a földön.

V.
AZ IRGALMAS FA

Fölöttem a fa néma lombja
reszketve kínálja gyümölcsseit.
Reszketve kínálja, mert a szívében
él még a hit,
hogy én is gyermeke vagyok,
az ő szegény, elüldözött fia...
Láthatatlan szívében
mély szánalom fakad,
hogy így kell engemet a porban
viszonttalálnia.

VI.
TESTVÉREK

A törzse sok helyen ki van foszolva,
de áll a fa a zöld szőlő között.
Egyik ágán a gyanta sárga méze
csillogón kiütkezött,
másik ágán két-három ért gyümölcs
tekint le rám,
olyan részvéttel, olyan mosolyogva...
Testvérek ők és nemsokára
lehullnak a homokba.

VII.

A JÁTEKOS INDA

Olyan boldogság itt az élet,
pajtásaim a venyigék:
zöld bajszaik víg szüretet ígérnek,
tarka görögtüzet,
mely felgyújtja a homály mély vizét.

Olyan boldogság itt az élet,
végignyúlok a homokon:
a Nap nyomától a homok meleg még
s nézem, amint a drótokon
végigfut a játékos inda,
amerre csak a Nap lemegy...
A leveleket magával ragadja
és reszketnek a gyöngye levelek.

VIII.

PARÁNYI NYUGTALAN MOTOR

Egy dongó szállt el gyászkomor zenével
a viruló szőlő között,
felelve búsan mély ábrándjaimra.
Repült az illatos füvek felé,
amelyek már várnak rá valahol,
talán elébe is mennének,
de a természet őket visszavonja.

Egy dongó szállt el gyászkomor zenével,
parányi nyugtalan motor,
a nagy homály hánykolódó paránya.
Utána oly meredek volt a csönd!
Csak az én imbolgó testemnek
árnyékos talpai
ereszkedtek tompán a föld porára.

IX.

REGÉK BOLYONGÓ VÁNDORA

Óh Istenem, milyen jó lenne,
ha egyszer séta közben
itt maradnék a venyigék között,
mint a regék bolyongó vándora,
és aztán egy venyigével több lenne!

A verandán várna édesanyám
gyümölcscsel, vacsorával,
de már hiába várna rám...
Kint halkán csókolózna reszkető
levelem a homállyal.

X.

ELPIHENT PILLANGÓK

Kezd hűvösödni már. Az izabella
zöld levelei milyen mozdulatlan
nézik a veranda drótlugasáról,
nyugaton hogy bukik alá a Nap!

Oly mozdulatlanok az izabella
árnyékos zöld levelei,
mint elpihent nagy zöld pillangók,
melyek már többé nem csaponganak.

XI.

ÁBRÁNDJAIM

Óh mondd, van-e valami célja,
hogy elnézem a csillogó homokban
a venyigék mozgó árnyékait?

Óh mondd, van-e valami célja,
hogy egy csapongó hófehér pillangó
mélységesen elszomorít?

Óh mondd, van-e célja ábrándjaimnak,
amelyek egy-két óra múlva
ott hevernek a földön elhagyottan,
mint a levél, hogyha a szél lefújja?

XII.

SÜLLYED A VILÁG

Alkony van, testem borzong a homálytól,
mely lassan permetez a szélben.
Rózsásak és lilák a fellegek
s a hold ezüst sarlója mozdulatlan
már ismét ott lebeg
az égbolt szürkülő vizében.

A földön óriási rózsaszínü
árnyékok inganak,
mint óriási rózsaszínü lepkék.
Aztán csendesen süllyed a világ,
süllyednek az akácok
és süllyednek az illatos füvecskék.

A FÁK PÁLYÁJA

Távol tompán sorakozik az erdő,
alig dereng át zöld színe.

Mindenki vár nyugtalanul,
mindenkinek nyugtalanul
lúktet a szíve.

Csak a gesztenyefák állnak nyugodtan
a pályaudvaron,
mély lombjuk árnyékában némán
trónol a nyugalom.

Csak a gesztenyefák állnak nyugodtan,
pedig az ő szívében is
ott reszket az indulás néma titka.

Pedig nekik is van pályájuk,
amelyen hogyha egyszer elrobognak,
nem térnek többé soha vissza.

FELLEGES MŰVÉSZET

Már nemsoká melengeti a hátam,
mert nemsokára meg fog halni.
Csodálatos lesz a nyugati ég,
olyan szivárványos festmény lesz,
hogy a szívem is bele fog nyilalni.

Óh hogyha én is ilyen szépen
távozhatnék el,
mint ahogy elpihen a Nap sugára!
Óh hogyha én is ennyi fénysugárzó
felleges művészettel
merülhetnék alá
a föld reménytelen porába!

A HALOTT AKÁC

Egy fa meghalt, a többi él:
ne kérdezd, hogy miért.

Kimentem az udvarra és
körülfolyt a sötét.

A csillagok égtek csupán
a fák magas csucsán.

Olyan rejtelmes volt a perc,
valamit ünnepelt.

Templom volt a lét mély homálya,
melynek nincs kupolája.

Ott állt az öt magas akác,
némábban, mint a ház.

Közöttük egy levéltelen
komor volt végtelen.

Nem volt szívében már lehellet,
de mégis állt a többi mellett.

ÉG A KÁLYHA

Ég a kályha, zúgva pattog
az akácfa bent, amely
még tavaly lombot fakasztott
és virágokat nevelt.

Lelke édes illatáért
langyos esti szél epedt
s tőle csurranó pohárt kért
fent a fürge méhsereg.
Rajta folyt az ég a földbe,
mint a víz a kúton át,
s rajta látott fényt a föld, e
titkos alagúton át.

Ég a kályha, zúgva pattog
az akácfa bent, amely
még tavaly némán virasztott
a vidék felhőivel,
melyek ködfalán zizegve
tárt a hús szél ablakot
s túl az ég csengő üvegje
tisztá kéken áthatott
lombja csillogó határán
lelke nedves éjibe
s benne húnyt el a szivárvány
tört szemének hét színe.

Ég a kályha, zúgva pattog
az akácfa bent, amely
festve van az elviharzott
évek szépségeivel.
Lobban a fa, most ömöl szét
vére, melyben álma volt:
lila láng: ez volt a kék ég!
sárga láng: a sárga hold!
Ülök ágyamon s a fényre
újratámad régi bűm:
mennyi kincset szór a szélbe
e bús krematórium!

AZ ÉRKEZŐ ÉJ

Leszállt az éj
a házra,
körülfontja
vigyázva
s most csúszik az
ereszről
a háztetőn
keresztül.
Én itt vagyok
az ágyban,
szememben már
homály van,
de hallom fél-
álomban,
amint az éj
ledobban
s a zöldelő
olajfa
alatt megáll
sohajtva.

A LOMBOK FUNDAMENTUMA

Ahogy az udvaron a fák
nyugodtan állnak helyükön,
mint hallgató fakír, kinek
szemében nincs már semmi könny:
lelkednek csendes lombjai
úgy néznek mély szemedén át...
Kár volna háborítani
a lombok fundamentumát!

Nézz ki az ablakon, az ég
rád szórja kristályáporát!
Egy óriás üveg a lég,
kápráztató varázspohár,
amelyben ember és növény
egy mondhatatlan álmot érez...
Aludj velük te is, szegény,
s ne nyúlj az álmok gyökeréhez!

HEGEDÜSZÓ AZ ERDŐN

Ki hegedül a fákon át,
honnan jön ez a dallam?
Itt a csend szórja mákonyát
s itt fekszik az avarban
a rózsaszínű makk, amely
kettéhasadva várja,
hogy egy kéz fölemelje majd
a lombok távolába.

Mily lágyan süpped az avar,
ha lépek jobbra-balra!
De most egészen megzavar
egy hegedű hatalma!
Itt béke zsong s az ágakon
remegnek pókfonalok...
De most a fák között a hang
mint lassu vér szivárog.

Ki hegedül a fákon át,
e dal forrása hol van?
Itt a csend vonja sátorát
fölém a néma lombban.
S míg hallgatom a fák alatt,
e zene honnan árad:
agg törzsükön fényt váltanak
a messze égi tájak.

A BÚVÖLŐ TAVASZ

Mily szép az erdő fénytele lombjai
alatt a fákat költögető tavasz,
míg fent a harkály csőre tompán
koppan a tölgy meredek sudárán!

Ezüstvirágokat havaz a kökény,
úgy tündökölnék mint pici csillagok,
s alatta lassú méltósággal
reszket az őszi feledett avarja.

Hol most a meddő tél hideg oszlopa?
A Nap tüzetől égnek a lombtetők,
szemem káprázik, hogyha felnéz...
És a kigyúlt galyak énekelnek!

Egy barna felhő elfödi a Napot,
a bokrok árca sűrű homályba fúl,
de nemsoká a dombokon túl
ömlik a fény dagadó folyóként
s felémtart ismét, vágat a fákon át,
egy óriási inga gyanánt lebeg:
s úgy lengnek föl s alá az árnyak,
mint koponyásfejű nagy pillangók!

A Föld, a Nap s a Víz frigye most szöv
a halhatatlanság üde láncait:
most száll ki bűvölő kezéből
párja után repeső madárka,

parányi szárnyát bontogató bogár
egy harmatos fű hajladozó hegyén,
s a fák ködébe visszaringó
gyermeki őz szeme tiszta fénye.

TÜNDÖKLŐ PILLANAT

Úgy hömpölyögnek a napok,
mint a folyók hullámai,
s hiába állják útjukat
a városok kőházai:
átsuhannak a tűzfalon,
előttük nincsen semmi gát
s hamuval hintik be a mély
szemek merengő sugarát.
Áttörik a dús orgona
némán himbáló lombjait
s az orgonák sötétlila
virága elhalványodik...
Hulláma győzedelmesen
görget csontot és koponyát,
ő fűtta a piramisok
ormára a századok porát!

Úgy hömpölyögnek a napok,
ahogy a zúgó ár szalad,
de engemet nem érdekel,
csak a tündöklő pillanat!
Itt ülök kint az udvaron
és bámulom árnyékos fáit,
melyeknek lenge levelén
a lüktető Nap átvilágít.

BOLDOG MÉLY VILÁG

I.

A VÉR DIADALÚTJA

Voltál-e boldog életedben?
Óh mennyi boldogság lehet!
Boldogság elbámulni hosszan
a kéken ringató eget,
amely alatt egy hallgatag tölgy
lombos sudárát láthatod,
s így szólsz: ki tette azt elébed,
mint mozdulatlan állatot?
Boldogság egy fehér pillangó,
amint a légen átsuhan,
s boldogság a langyos homokra
aranyt szitáló napzuhany...
S előtted végtelen menetben,
mint a tenger hullámai,
a boldogságnak elrobognak
hömpölygő állomásai.
A véredből robog elő mind,
aztán sietve visszaring
a hánykolódó vér ködének
rejtelmes alagútjain.
A vér vonúl most a világra
a Nap tüzeitől ittasan,
lelkében a páfrányok alján
rengő sárkányok röpte van!
Sokáig bújdosott a mélyben
az alvó rétegeken át,
elfojtott lassu szenvedélyben
építve tested templomát.
S ha majd a Nap fáradt korongja
a láthatár karjába dőlt,
a tünt időkről álmodozva
idézd a formáló erőt!
Egyedül olvasok szobámban,
az estharang kint ringva szól
s füst és láng csap föl a plafonra
a könyvek mágiáiból!
Elhagyott, szűk, komor, hideg lak...
Ott az agg Goethe lebben át
s a csöndesen rezgő sugárban
forгат egy néma koponyát:
nagy Schiller gondolat-edénye,
amelyből elsuhant a lét...
De nem szökik gyászkönnny szemébe,
hanem kitárja a kezét,

arcán az elragadtatásnak
tüzes felhője szárnyal át
s üdvözli a Természet-Isten
formáló principiumát!
Így lelt ismét egymásra két nagy
barát: az élő s porladó,
két messze part közt hídát így vert
e kozmikus találkozó.

II.

TERMŐ REJTELEM

Ki mérte szét a fák sudárát,
a fű dárdája mint terem?
Mielőtt visszahívsz a mélybe,
tárulj ki, termő rejtelem!

Tavasza volt s engemet az erdő
árnyékába vonzott a dal:
fent surranó madárcák és lent
rengett a százados avar.
Köröskörül az induló fák
smaragdernyője rámhajolt,
az égen lassu köd derengett,
mely a felhőknek árnya volt.
S mint meghasadt kemény bogárcák,
ott feküdtek a fák alatt
a rózsaszínű makkok, egy-egy
kibomló életakarat.
Biztosan néztek föl a Napra,
mert már mindegyik fogva volt
s mindnyájan a Földhöz tapadva
itták a gravitációt.

Otthon kettőt cserépbe tettem
- két zúgó tölgynek egy cserép! -
s takarni a hú anyaföldnek
kitéptem langyos kebelét.
Álmukra változó futamban
a nappalok gyémántja szállt
és fekete uszályu árnyak
hozták a nedves éjszakát.
Egy nap, midőn szobámba léptem,
a pillantásom ráesett
az ablakon hagyott cserépre...
S nem húzzák úgy a mágnesek
a karcsu tűt, ahogy a lelkem
ragadta most meg egy erő:
mámor fogott el, mint az alvót,
ha hirtelen gyors szárnya nő!

Az ablak nyitva volt s fuvalmat
lengettek át a friss szelek
s két új levél szilárd alakja
táncolt a szűk cserép felett.
Ketten táncoltak egy ütemre,
két vad csapongó lepkeként,
s fölöttük a csalogató Nap
pengette arany hangszerét.

MISZTIKUS ÜNNEPI ASZTAL

VÁLTOZÁS

Sokszor elnéztem sétatám alatt
a földet, melyet tiprok lábaimmal;
sokszor elnézem a napsugarat,
amint mosolygva játszik árnyaimmal;
sokszor elnézem a virágokat,
melyekre most még én hajlok le, - s holnap,
ha meghúzzák a zord harangokat,
arcom fölé szelíden ők hajolnak.

VISZONTLÁTÁS

Ki hitte volna, hogy így látom majd viszont?!
Óh iszonyú világ! Óh mélységes iszony!
Tegnap még tág szeme úgy nézett a szemembe,
mint a báránnyelű sugárzó naplemente.
Ott álltam az ágya mellett és csendesen
így suttogtam hozzá: „Pihenj csak, Kedvesem!
Mire a mély földből kibújnak a virágok,
bejárjuk együtt a csirázó zöld világot!”
Tegnap még így szóltam hozzá, és óh ma, óh ma
borzadva nézek a virágos takaróra,
mely csontjai felett elnyúlik könnyeden,
hogy a teremtésnek nem omlik könnye sem.
Óh hogy ez a tarkán nyíló föld mily kegyetlen!
Alig suhant el egy tavasz a friss kereszten,
csak egy rövid tavasz, - s minden kint elfeledtünk!
S az örvénylő világ szépsége száll felettünk.

NAGYAPÁM

Mint a felszántott föld göröngyös mély homokja,
olyan volt homloka: csupa redő, barázda.
Három függőleges vad ránc nézett mogorva
daccal az édesen keringő napsugárra.
A szíve szikla volt, albatroszok tanyája,
ormát a szárnyaló idő moha befedte;
királyi gúla volt, melynek örök homálya
az arany szerelem holttestét rejtegette.
Fakó, kopott haja hegyes szögben futott le
szeméig, mely fáradt sasként meredt magába:
két eltűnő tó volt, melynek vize örökre
beomlik a némán bolyongó Föld porába.

KIRÁNDULÁS

A Dunántúl szelíd, lankás vidékén
bolyongtam egy csapattal szerteszét:
cserkészek voltak, arcukon verőfény,
itták a friss tavasz lehelletét.
Pannonhalma magas monostora
alatt Pázmánd felé hajolt az útunk
s Pázmánd előtt a sírok mostoha
virágai közt lassan átvonúltunk.
Parancsnokunk, a menetből kilépve,
egy fekete sírkő előtt megállt
s - szemében a gondolat esti fénye -
nézte a márványhomlokú halált.
„Gyerünk!” - szólt végre és továbbhaladt.
Az atyja volt a kő alá temetve.
Így hagyja ott hideg medrét a hab,
ha zúgva hömpölyög a tengerekbe.
A dombtető vidáman üdvözölt,
vasárnap volt, szelíd pünkösdi ünnep,
s a dombtetőn a szőlő lenge zöld
lugasa elringatta gyors szívünket.
Az ég mosolygva nézett ránk a tág bolt
futófelhőin át s a telt pohárba,
melyben szilaj rizlingbor gyöngye táncolt,
behullt az édes Nap aranysugára.

CSODÁLATOS ÁLOM

I.

Álmomban sokszor együtt vagy velem!

Pedig a valóságban kikísértem
holttestedet az árnyas temetőbe.
Vad nyári nap volt. És a láthatatlan
szellők orromba csapták kábitó
szagát a mindent felbontó halálnak.

Álmomban sokszor együtt vagy velem!

Pedig ott álltam a sír sárga torka
előtt és néztem a legényeket,
mint süllyeszti alá közömbösen
koporsódat, ezt a magányos gályát,
mely már azóta hangtalan evez
az ismeretlen tengerek ölében.

Álmomban sokszor együtt vagy velem!

II.

Lugasban voltunk édes jó apánkkal:
Te ott ültél szelíden oldalán,
mint árvalányhaj az agg tölgy tövében.
Beszélgettünk s a langyos esti szellő
megrázta a lugas drót-erdejére
kapaszkodó rizling zöld bajszeit.

Tudtam, hogy meghaltál, mégis olyan
természetesnek találtam mosolygó
arcodnak halkán pattanó rózsáit.
Az égboltot tükrözte mély szemed.
S az ébrenlét lidérces chaozának
elmúlt szivemből minden borzadálya.

VADÁSZ

Pázmándon történt vándorútamon.
Az özvegy papné háza szeretettel
fogadta fáradt testemet magába.
Tudtam, talán többé sohasem fogok
ezen a szép vidéken áthaladni.
S fejem fölött felhő gyanánt borúlt
az elsuhanó élet ünnepélye.
Vadász, a vén házőrző eb, sötét
bundájában lassan felém közelgett
s mint régi jó barát gyújtotta meg
okos szemének sárga lámpionját.
Ép írtam, az útról jegyzeteket
csináltam, midőn hozzám dörgölözött.
Az írást csöndesen eltolta és
fekete hű fejét kezemre tette.
Idegenek voltunk, két ismeretlen
vándor, az élet két végső fokán.
De a közös halál testvéri sorsa
bennünket mindörökre egybeláncolt.

MISZTIKUS ÜNNEPI ASZTAL

Az arcán fellegek árnyéka lengett,
hisz gyermekét nemrég vesztette el.
Kezében kapa volt, mellyel a hantot
akarta a gyomoktól tisztogatni.
Ruhája éjfekete volt. Haladtunk
némán a város utcáin keresztül.
S az autók rekedt zaja
összevegyült az út fehér porával.
Én ifju voltam, őt a morzsoló
évek nehéz sora rommá gyötörte,
és sürgető ikáros szavamra
csak egy megértő sóhaja szakadt.
A síneken túl nyúlt el a halottak
csendes köztársasága, melynek érc-
szavára elcsitúl az ágyudörgés.
A sírt drótrács övezte s udvarában
virágszirmok tárták ki illatos
ábrándjukat a szárnyaló időnek.
Szegény fáradt anyám halkán belépett
a rácsnak ajtáján, mint alvajáró,
kint vonz a földöntúli holdsugár.
Az árvácska barátságos fejét
megsimogatta reszkető kezével,
aztán egy lángoló muskátlinak
igazgatója meg véres pántlikáját.
Mint ha otthon lett volna, úgy rendezte
a természet szelíd leányait.
Nem tompa sírhalom volt ez neki,
hanem egy misztikus ünnepi asztal,
melynek virágos jósága befödte
a felbomlás rettentő látományát.

A TÁRGYAK ÉBREDÉSE

A függönyön keresztül észrevétlen
nyújtotta be kezét a nyári hajnal
s az álmodó szoba koromsötét
arcát itt-ott szelíden megtörölte.
Felcsillogott a kályha ércsisakja
a sarokban, mint egy páncélbogár;
fölöttem a falak derékszöge
a ködön át lassan kirajzolódott;
és túl a szürkülő homály vizéből
előmerült egy kép szilárd keretje:
árnyékos sírkert volt, amelybe Rembrandt
temette agg Építőmesterét.
Az ágy előtt a székem üdvözölt,
s mint hűséges szolga, vállára vetve
tartotta eldobott ruháimat.
Olyan volt már szobám, mint egy aréna,
melyben két gladiátor vívja harcát:
a tűz és a homály... Csörömpölés
nélkül suhant a légbe hosszú törük.
Ott ültem az ágyamban és szorongva
figyeltem az árnyékok változását
s csupán egy tárgy világított fehéren,
mint sírból visszatérő holt anya:
a szék meghitt ölében szeretettel
ragyogta rám hótiszta néma lelkét
az ing, az én fehér jóságos ingem.

APÁM

Nyár volt. A délutáni ég szeméből
egy csillogó könnycsepp esett,
utána reszkető zápor porozta
a viruló vidékeket.
Az állomásról egy akácos erdőn
keresztül kellett haza tartani,
de beteg voltam, nagybeteg s kesergőn
aléltak el testemnek tagjai.
Apám, az én szakállas zord apám,
a zúgó fák előtt megállt és aztán
széles vállát felém hajlítva így szólt:
„Kapaszkodj csak belém, fiacskám!”
És úgy cipelt a záporon keresztül,
mint gyöngye lombjukat a nagy sudár fák.
Azóta húsz év telt el és én most is
érezem erős szívének dobbanását.

UDVARUNK

Ki tudja, meddig járok benne végig,
meddig kopog a kő alattam, -
a tarka kő, mely rózsá-kék szemével
megismeri a talpaimat is már,
megismeri ingó árnyékomat
a rajta táncoló napsugarakban?
Ki tudja, hogy meddig szorítja össze
rozsdabarna ajkát a pincegádor?
Ki tudja, hogy az agg hordók szívében
meddig remeg egy csillogó pohár bor?
Ki tudja, meddig tárja szét a szárnyát
az orgonabokor, mely hosszú sorban
a ház előtt a földre rámered,
- a földre, mely örökké fogva tartja -
ki tudja, meddig tárja szét a szárnyát
az orgonabokor,
mint útra készülő madársereg?
Ki tudja, meddig pislog az öreg fal
beomló vakolat-szeme?
S ki tudja, meddig önti a csatorna
a könnyét, mintha könnyem ömlene?

ÜVEGSZEMEK

A víz nyoma a földön megmaradt:
az út, amelyen át a tarka felhők
könnyét magéhoz húzta a kanális.
A víz nyomát nézem most csöndesen,
a homokot vizsgálom, a barázdát,
a vén Föld homlokának száz redőjét,
melyek között apró üvegszemek
csillognak fel reám kíváncsian...
Lesik lecsüngő arcom óriás
korongját és mohón fotografálják
elszálló terveim bús szárnyverését.

A KATONA SZEME

Mily ércesen ragyog szeme,
milyen keményen,
mint kardja, melyet lenget a magasban!
Mily ércesen ragyog szeme,
minthogyha ércből volna öntve,
ércből,
melyet a bányák fenekéről
hoznak föl a fel és alá
libegő lassu csillék.
Minthogyha ércből volna öntve,
nem pedig halkan
csobogó misztikus vízből,
amely egy kedvesen piruló
hajadonnak
ringó testében egykor álmodott.

A KATONA SZIVE

Óh katona!
Hogyha kevélyen elvonúlsz előttem
és csattog a sárga keramit
döngő lépteid alatt, -
én mindig arra gondolok,
hogy milyen szomorú
kalitka a te domború melled,
milyen szomorú érckalitka,
melynek páncéljai között
ott röpköd tétován
puha piros szived,
ez a zengő madár,
melyet édes jó anyád
fehér kezéből
egykor ezer reménnyel elbocsátott.

SZIVEMTŐL A LOMBOKIG

Egyszer az úton séta közben
egy fának csüngött rám a lombja.
Úgy nézett rám, olyan egyszerűen,
mint régi jó barát szeme,
minthogyha mindig látott volna.
Csupán egy-két méterre csüngött
a lomb ott fent magába,
de én tudtam, hogy ez a föld
legnagyobb hazugsága.
És egész úton az gyötört,
azt számígtattam untalan
- mint mérnök, ki elgondolkozik -:
milyen hosszú országút vezetne
szivemtől a lombokig?

LECSÜNGŐ ÁRNYAS INDA

Egy lomb csüngött fejem fölött,
egy néma lomb.

S szivemben halkán átrepült,
mint egy halálfejű pillangó,
a borzalom.

Az járt szivemben untalan,
hogyan egyszer ily nagy árnyas inda
csüng majd alá közömbösen
a csontjaimra.

AZ ÁRVA UDVAR

Kinyitották a téglaszínü
öreg kapunkat
s az udvarunk most olyan árva!
Illatos virágágyai
ijedten párolognak
a fürkésző tekintetű
utca sok ismeretlen ablakára.

Milyen jó az örökdő zárt falak közt
a vadszöllő lecsüngő
árnyékos indái alatt
a kertiszék csíkos vásznára dőlve
nézni magányosan a kémény
felszálló lenge füstjét,
amint eloszlik
a láthatatlan arcu levegőbe!

Kinyitották a téglaszínü
öreg kapunkat
s az udvarunk most olyan árva!
Oly elhagyott, mint egy holt hajadon
felbontott néma teste,
melyet közömbösen letettek
a boncterem hús márványasztalára.

A FÖLD MILLIÓ TORKA

Ott csüngött fent a fán a meggy
sötétpiros komoly gyümölcse.
Zöld volt a lomb, zöld levelek
hintettek árnyékot a földre,
hintettek árnyékot fejemre,
midőn a lomb alatt megálltam,
mely lassan reszketett a naplemente
utolsó vérző sugarában.

Ott csüngött fent a fán a meggy
sötétpiros komoly gyümölcse.
„Gyümölcs, ember, mind egyremegy!” -
gondoltam s lenéztem a földre,
mely barna volt és millió
hideg torkát némán kitárta
és húzta, húzta elfutó
lehelletem le a homályba.

A POR HATALMA

Úgy simogattam, olyan néma
részvétellel fekete hajad
szálakra bontott csillogó anyagját.
Úgy sajnáltalak, amint révedezve
ott feküdtél a díványon előttem,
s olyan céltalan volt az élet,
midőn alámerült két tág szemed,
az álom mély ködébe szönten.

Olyan céltalan volt az élet,
midőn befödtem
aléló termeted
két nesztelen hullámozó tiszta halmát.
Éreztem a márványszobor-
szépség halottfehéren
ringó vonalai mögött
rejtőzködő közömbös por hatalmát.

LÁMPA A PÁLYAUDVARON

Óh lámpa, hányszor láttad arcomat,
mikor még gyermek voltam
és ifju szívem telve volt reménnyel!
Akkor itt sokszor elbolyongtam
és néztem a csillogó síneket,
melyeknek acélkarjain keresztül
az őszi szél játszott a holt levéllel.

Óh lámpa, hányszor láttad arcomat,
hányszor tekintettél reám
a magasból jószágos sárga lánggal!
És lelked nyugtalan tüze
megértette ábrándomat,
hiszen mindaketten lobogva
birkóztunk a reánkfúvó homállyal!

ACÉLSINEK

Óh nő, testednek gyönyörű
vonalai többé nem érdekelnek!
Oly távol vagy már életemtől,
mint a búcsúzó nyári felleg.
Valamikor reszkettem én is,
mint reszket a mérhetetlen homály,
ha a reflektor fénye megzavarja.
Most már olyan nyugodt vagyok,
mint a gyászkomor acélsinek
távolba csillogó két néma karja.

FEHÉR VITORLAVÁSZON

Bementem a szobába és elém jött
mosolygó arccal, csillogó jósággal
szemében, az én édes jó anyám.
Mosolygó volt az arca, régi-régi
ismerősöm volt ő nekem,
olyan ismerősöm volt, mint a por
a fának, mint a hús hegyi patak
a víg ezüst halacskának... De mégis,
hiába volt ő jó anyám,
mosolygó arca nem csitítja már el
többé az én kiáltozásomat!
S hiába simogatja hervadó
fehér kezével néma homlokom:
már csak árnyék e kéz, a fénysugárzó
gyermekévek lengő fantomja, mely
oly végtelen távolból integet
felém már, mint a távozó hajók
lengő fehér vitorlavásznai.

PIPACSMEZŐK

Az úton egy szép gyászruhás leányt
láttam mellettem halkán elsuhanni.
Fekete fátyola egy régi dalt
idézett lázasan verő szivembe.
Tavasza volt és én oly szomorúan
néztem arra a fekete ruhára.
Körülöttem a fák zöld lombjukat
virágosan emelték a magasba,
hogy az aranyugáru Nap királlyá
koronázza őket, termő királlyá.
És így szóltam: mikor a fák örülnek,
mikor a napsugár végigkacag
az emberéleten, mit akar ez
a szomorú gyászfátyolos leány
reménytelen fekete köntösében?
Hisz hófehér bőre alatt a vér
olyan pirosan lángol, mint a Föld
diadallal nyíló pipacsmezői!

A MAGVETŐ

Szemében kék sugár volt,
ezt a sugárt nem tudom elfeledni,
hiszen apám volt.
Sokszor töprengtem rajta:
mi közöm énnekem apámhoz?...
Nemsoká eltemetnek,
de még szívembe mindig visszatérnek
ezek a régi furcsa álmok.

Egyszer megálltam csöndesen előtte
és hangtalan egymásra néztünk.
Olyan rejtelmes pillanat volt:
sajnáltuk egymást kölcsönös
mély részvétellel
s elgondoltuk magunkban mindaketten
a szenvedésünk.
S én nem vádoltam őt,
csak néztem kék szeme felé előre...
Így nézhet a zizegő ért kalász
a magvetőre.

PRÉSELT VIRÁGOK

Ballagtam a homályban és a lámpa
nyugtalanul csalogatta a lelkem,
mely ott feküdt némán bezárva
testemben, e magányos síri kertben.
Árnyékom úgy hánykolódott köröttem,
mint egy nagy denevér,
s a magasban kis szentjánosbogárka
gyanánt ringtak a csillagok
a homály tetején...

S egyszer csak egy ember
lebbent ki a homályból
és mellettem nesztelen elsuhant:
oly nesztelen suhant el, mintha
elnyelte volna őt az alkonyat...
És akkor én két reszkető kezemmel
végigtapogattam a csontomat.

Oly nesztelen suhant az éjbe, mintha
nem lett volna külön fájdalma, álma,
csupán úgy hullt ki a megnyílt homályból,
mint az emlékkönyvek préselt virága.

EMBERI GYÁSZ

Egy zászlót lengetett a szél
az épület magas oromján.
Felhőtlen volt az őszi ég
és tiszta kék vizében
ott hánykolódott a zászló mogorván.

De aztán jött az alkony
és szürke lett az óriási égbolt,
mint egy sötétedő gigász,
amelynek mély ködében
fent lassan elmerült
a parányi emberi gyász.

ALAGÚT

Széles raglánom mint a katonák
köpenye, úgy lebegett rajtam.
Siettem az esti utcán előre
s összeszorítottam az ajkam,
a kezem ökölbe szorult,
nem volt szívemben gondtalan öröm:
siettem a fagyos kövön előre,
vittem szívemben és agyamban
bizonytalan áramköröm.

Egy-egy ház olajfestékes falán
némán táncolt az ívlámpák világa
s imbolygó nagy ködök
ereszkedtek lassan az őszi fákra,
melyeken nem volt már levél,
a hánykolódó szél mindet lefűtta...
Aztán egy elhagyott utcába
úgy fordultam be hirtelen,
mint a vonat a sötét alagútba.

ŐSZI ESŐ

Sokszor láttam az utcán: ballagott
a villamos felé
és úgy forgatta mint egy bús komondor
két gömbölyű szemét,
melynek homályát némán törte át
a gondolat sugárzó fájdalomja...
Olyan volt mint egy fáradt óriás,
aki közömbösen belétörődött
az emberi társadalomba.
Hátán összekulcsolt erős kezekkel
így ballagott a köves úton át
s én elbámultam tág szemekkel
testének furcsa mechanizmusát,
amely egyszerre csak megállt
és hófehér szoborrá változott
és két nap múlva már
rápergett a feledtető homok.
Itt hagyta síró gyermekét,
itt hagyta ingeit, ruháit,
testvére lett a halk őszi esőnek,
amely csak hull, hull és semmit sem áhít.

NÁDAK

Meghalt és eltemették...
Levitte a betegség
a föld alagútjába, hol
pihenőre hajol.
Ő már csak a múlt,
de szeme lelkemben virúl:
fáradt nefelejts-
szeme bánatja megejt.
Látom a kötornácon, amint
fáradtan utánam int:
pihenne már, végtelen fáradt,
olyan mint este a nádak,
melyek lehajolnak a tóra és
betakarja őket az éj.

A KEMÉNY DALNOK SZEME

„...házam uralkodója, Oedipus,

-----

ki jöttél és föloldtad Kadmos városát
a Kemény Dalnok harácsától...”

(*Sophokles-Babits: Oedipus Király.*)

Gyötör a gyermek szeme is már,
a tágranyílt gyermeki friss szem...
Sokszor úgy rémlik, hogy ilyen volt
ama híres thébai Szfinksz-szem:
az oroszlántestű Szárnyas Leány
ily tágranyílt, csodálkozó szemekkel
tekinthetett az est ingó falán át,
miközben a zengő mélység felett
ősz Kadmos bújdosó fiának
harsányan eldalolta
utolsó végzetes talányát.

KOMOR FORGÁS

Eljött az újév: arcát hó takarja
s az emberek - imbolygó néma pontok -
ide-oda futkosnak a havon;
eljött az újév gördülő hatalma
s ködében millió új fájdalom.

Hiába építéd a vak talajra
bástyáidat: az óra kettyenése
nem hagy nyugodni ott sem és komor
forgás lesz holtod is, mert így akarja
a Föld, amelybe véred visszafoly.

INDULÓ HÓ

Bezárta lelkem templomát
a fákat altató homály
és most nem zeng belőle dallam.
Az ablak csillogó szemén
derengő naplementi fény
némán tükrözteti nyugalmam.

Odakint most olvad a hó,
a szép fehér hótakaró
odakint most csöndesen olvad.
Az ég hatalma nem ragyog
s az induló hódarabok
mint lassu csigák bandukolnak.

A KÖZELGŐ TAVASZ

Már nemsoká itt a tavasz
és elmerül a hó,
az erdő zöld lombot fakaszt
a dermedt háncs alól.
Fölnyitja a friss lóhere
csodálkozó szemét,
de még árnyékkal vonja be
a földalatti lét.
A Nap tüze lobogva hull
a puszta légen át
s a Föld tőle megittasul
mint részeg arzenál.
Vulkánja füstbe s lángba tör,
mint agy, mely elborúlt:
rém lesz a Föld s most szüli föl
a vért s a háborút.
Hálót feszít a pók s amíg
keresztje tündököl,
méregbe mártja fogait:
meghal, aki nem öl.
Az erdők halk sétányain
látod a párokat:
édes csókokkal áldja mind
a napsugárokat.
Az ábrándok órája ez,
most nyíl a szerelem,
mely mély felhőkön révedez
és csontvázat terem.

PARTOK FELETT

Kerüld a mély hinárost
s keresd a szép virágot,
mely a partok felett
ártatlanúl nevet.

A csontokat kerüld el,
hallgass a hegedűddel,
s a múltak rétegét
ásód ne túrja szét.

A szóval gondtalan játssz,
mert másképp hontalan jársz,
mint a vak Oedipus!

S óh gyöngé lélek, fuss
a föld hideg szemétől,
talányos éjjelétől,
mely a thébai Szűz
gyilkos dalába űz!

Eredj a zöld mezőre,
ahol majd friss erőre
derít a tiszta lét,
a tarka hímű rét.

S közelg az alkonyóra,
ne légy gondolkozó, ha
befogja a setét
a távlatok szemét!

INASOK

Ahogy az eb rágja a csontot,
úgy feküsznek neki a könyvnek;
ruhájuk piszkos, szertebontott,
szemükben mégse látni könnyet.

Inasok ők, a mostoha
uccák vidám gyermekei,
szívüket ütheti a sors
kegyetlen ostora,
ügyet se vetnek ők neki!

Az egyik rézvörös hajával
olyan, mint égő szalmaboglya;
a másik néz a légen által
mágikus szemekkel lobogva.

Az egyiknek az apja ment el,
a másikat otthagytá anyja,
de nem törődnek ők ilyennel:
kalandra vágynak ők, kalandra!

Úgy mennek az uccán tolongva,
mint féktelen bacchusi tábor,
meg vannak mind mámorosodva
az ifjúság arany borától.

Rongyosak és durvák s fütyölve
vágna nekik az esti szélnek
s úgy hullnak majd vissza a földbe,
hogy egy fütty volt nekik az élet.

Inasok ők, a mostoha
uccák vidám gyermekei,
szívüket ütheti a sors
kegyetlen ostora,
ügyet se vetnek ők neki!

MÁGNES

Nem értettétek meg dalom,
árván maradtam, mint a lomb,
amely fölött a levegőnek
láthatatlan várai nőnek.

Így jártam én szét, bujdosó,
ajkaimon lengett a szó,
a lélek csillogó uszálya, -
s ti mégsem kaptatok utána.

Elővettem egy néma fát,
kibontottam az anyagát
és bűvölő igéket súgva
beléhajoltam, mint a kútba.

Habár egy egyszerű fa volt,
de benne tündökölt a Hold!
Tinéktek mégis, óh sivár had,
nem volt egyéb, csak pusztá vázlat!

Lelkemből mély sóhaj fakadt
s megmutattam az utakat
s az altató nagy szürkületben
egy porszemet kezemre tettem.

Ott állt a föld hallgatagon
alant, mint induló malom!
S láttam, hogy arcotokra ráles,
ahogy a tűt nézi a mágnes.

A TISZTA ÉLET GYÖNGYEI

ELSUHANÓ FELHŐ

A kis szobán vígan repül keresztül
az áprilisi hajnal kék futára
s az ébresztőóra halk ketyyenése
a feneketlen csend sírján fakad.
A kocsiban, fehér párnák között,
fekszik édes álomban kis leányom,
s két gyöngye karját védő szárny gyanánt
emeli a fenyegető plafonra,
a háztető gerendái felé
s a gerendák felett az ismeretlen
égbolt némán ásító csarnokára.
A teste mily mámorosan piheg!
Micsoda földöntúli puhaság!
Minthogyha lány felhőt érintne ajkam,
mikor fehér arcát megcsókolom.
Mintha tűnő felhőt csókolna ajkam...
De hiszen felhő ő: az életemnek
elsuhanó futófelhője, melyet
nem láthatok viszont többé soha!
A szeme is felhő: kékszínű felhő,
az ajka is felhő: hajnali felhő,
a keze is felhő: változata
az ifjuságom tarka fellegének.

MADÁRÖRÖM

Az asztalon pereg a gyűrű,
úgy villog, mint a Nap arany szeme.
A feleségem pergeti,
hogy gyönyörködjék benne gyermeke,
ki kék szemével
úgy nézi, mint egy lángoló csodát...
Csupán hat hónapos még,
s piros szive nem nagyobb, mint a gyűrű,
mely vígan perdül az asztalon át.
Ki tudja, hogy szívében ő mit érez,
mikor olyan parányi a szive?
Madáröröm talán ez,
csengő madáröröm,
mint ahogy örül a fülemile.
Madáröröm talán ez,
melynek mélyén halál rezg
és halkán fordul át sirásba: -
mint a csillogó madárszemek
tükrében észrevétlenül
egyszer csak átlebeg
a feneketlen égbolt kék hinára.

A TISZTA ÉLET GYÖNGYEI

Piciny szájából úgy bugyog elő
a lassu sírás,
mint szikla mélyéből a friss patak.
Óh ez nem fájdalom már,
hanem egy napsütötte tiszta csermely,
melyben halak úszkálnak,
apró ezüst halak.
Mikor én ezt a sírást hallom,
szemeim víg hajnalfényben rezegnek.
Óh szent ártatlanság!
Ha ő most tudná,
hogyan nem sírás ez,
hogyan ő most nem sír,
hanem parányi
báránylehelletű szájából
apró kis gyöngyök:
a tiszta élet gyöngyei peregnek!

VIRÁGOK A DOMBOLDALON

Ha fölébred, milyen keservesen sír
és rögtön milyen meglegedett,
ha szívja gyűszűnyi piros ajkával
a hófehér tejet!
Ilyenkor kék szemét némán behúnyja
és úgy kapaszkodik
parányi reszkető kezével
a csöndesen hullámozó anyahúsba.
Olyan boldog lehet ő most már,
hogy nincsen arra fogalom.
Azt a boldog nyugalmat óh mi már
régóta elfeledtük...
Olyan boldog lehet ő most már,
mint a virágok a domboldalon.

KÉT ÉVVEL EZELŐTT

Hogy lelkesül a tárgyakért, a színek
hogyan vonzzák! A szék jelentéktelen
kis gömbje mily elérhetetlenül
ragyog apró szemébe! Hogyha nézem
derűs kis arcát, szinte érthetetlen
ez a mosoly, hiszen két esztendővel
ezelőtt még milyen határtalan
komor volt élete, midőn
a Föld ezer homokszemében
aludta végtelen nagy szenderét, -
és nem volt ágyú, mely ezt a nyugalmat
megrázza, nem tudtak a háború
orkánjai alásüvölteni
álmai mélységébe, melyet ásó
fel nem téphet, mert a nemlét borongó
szelleme eltakarta néma álmát.

TAVASZI IBOLYA

Közel lopóztam kocsijához
s hallgattam nesztelen lehelletét.
Nem volt mellette senki,
egyedül álmodott a kis szobában,
csak egy jóságos dajka
ringatta halkan kocsiját:
a sötét.

Csak a sötét ringatta kocsiját
és ő szelíden álmodott
a nemlét altató dalánál.
Óh, hogyha azt az édes álmot
kis kosárba szedhetném,
óh az az álom illatosabb volna
a legelső tavaszi ibolyánál!

AZ ELSŐ ANYA

Minek születél, drága kisleányom,
szegény kis gögicsélő áldozat?
Minek születél, árva rózsabimbó?
Minek hagytad ott a magányos
homok melengető homályát?
Hiába van most édes jó anyád,
mégis az volt legjobb, a régi...
S egyszer majd még sűrű könnyhullatások
között, mély fájdalommal
vissza fogsz az első anyához térni.

KEZDŐ ÁRVÁCSKA

Felültem az ágyamban és
hátamra világít a reggel.
minden olyan ezüstfehér,
minthogyha tele volna szórva
szállongó ezüstlevelekkel.
Csak itt-ott ég egy sárga folt
a szekrény barna politúrján...
S úgy nézem e fényriadót,
ágyamban csöndesen kinyúlván.
A kályha lobbanó tűzének
oly meghitten hull rám a fénye,
mintha az én szivemben is
ugyanaz a piros tűz égne...
Most kislányom libeg elém
a fények táncoló hadából,
nefelejtskék vidám szemén
ott reszket a tavaszi mámor.
Olyan vígan lebegteti
kis fehércsíkos kék ruháját,
mint egy kezdő árvácska, mely
csak nemrég törte át a Föld homályát.

KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Itt játszik előttem lelkem
gyermeke s rám tekint:
így forgatja az erdő
madara kis szemeit,
míg eltakarja lehajló
karjával a lombos ág...
Így repdesnek a mosolygó
kék tón a kis kacsák.

Skarlátpiros szájában
négy apró gyöngy ragyog:
ilyet hoznak karácsony
örömére az angyalok...
Ilyen fehérén hull a hó,
ha a zöld fű eloson,
s ilyen fehérén lesz takaró
a néma hantokon.

A VARÁZSLÓ

Ez az én kis gyerekem
és el se mondhatom,
hogymint szeretem...
Két gyöngykarja
az én szivemből nőtt ki,
ebbe a véres talajba
szórta be valaki magját,
mellyel előidézttem
a pillanatját.
Varázslója vagyok én,
enyém ez a karcsu forma,
nélkülem az egész
összeomolna.
Hiába táplálják a
növények halk ereit,
hiába tartja kezében
édesanyja kis kezét: -
olyanná válna egyszerre
mint egy bús ferde atom,
ha hirtelen kivonnám
belőle varázslatom.

MÉZ

Mily jó, ha este kanalamról
lassan a tányérra csorog
a sárga méz, az illatos méz,
mint csillogó aranyborok!
A lámpa ég és az agyamban
nincs űrlő gondolatom,
a kanalat tartom kezemben
és csorgatom, csak csorgatom...
Kezem magasra emelem fel,
hol már a fénnel a homály
hánykolódik, és úgy tűnődöm:
milyen nemes aranyfonál!
Mellettem játszik kisleányom,
alig ér fel a térdemig:
a zúgó tölgyek erdejében
a vadárvácska így virít!
A lámpa ég és a szivemben
most minden csupa fény s derű...
Mily jó a méz csillogó fonálánál
feledni, ami gyász és keserű!

EDDIG NÖVÉNY VOLT

Olyan gyöngé még a csontja,
hogy megfogni sem merem!
Hogyha a tavasz kibontja
kék egét, ily fű terem
kint a tág mezők ölében,
mely virággal ünnepel,
hogyha néma lepkeképen
messzeszáll a hólepel.

Most tanul csak járni s félve
tárja szét fehér kezét,
mint aki a pincemélybe
botlik, hol cseng a setét...
Még csak most tanulgat járni
és ha elbukik hanyatt,
oly frissen koppan parányi
koponyája, mint a makk.

Aztán ismét talpra állván,
gyöngé csontja úgy remeg!
Szemem olyan, mint szivárvány:
sírok is, meg nevetek.
Most tanul csak járni, eddig
fű volt, gondtalan növény...
Most bolyonghat, merre tetszik,
és merenghet börtönén.

HÚZD A KÚTAT!

Húzd a kútát és idézd föl
bátran tiszta szellemét,
hadd merüljön fel a mélyből,
hol aludta szenderét!
Csillogjon ezüstruhája,
hömpölyögjön szabadon,
hadd derüljön ritmusán a
csillagoltó fájdalom!

Halld, mint cseng az asztalunkon
a pohár, mily gondtalan:
ily vidáman zeng falunkon
a friss hajnali harang!
Szögletén a Nap szerelme
tarka ívben ráhajol...
Boldog a pohár, amelybe
a kút tiszta lelke foly!

Húzd a kútát s szabadítsd meg
gyorsan tiszta szellemét,
izmodat bátran feszítsd meg:
fojtogatja a setét!
Lent bolyong árván bezárva,
nézi börtöne falát
s mint regék tündérleánya
bontogatja lágy haját.

Nézd, a telt pohárt kacagva
festi kékre a sugár:
fogd fel és emeld magasra,
mint a gyöngyöt a buvár!
Ne felejtse, te is a mélyből
jöttél, és ha szent a lét:
húzd a kútát és idézd föl
bátran tiszta szellemét!

KIÁLTÁSOK

KIÁLTÁSOK

Óh ne kiálts! A kiáltásod
nem nyugszik el soha, soha!
Hanem betölti a világot,
mint az enyészet tábora.
Sírásod fennakad a fákba,
mint egy vágató Absolon,
s idegenül csüng a homályba.

ÓH SEGÍTS MEG!

A függönyt felhúztam s az ablakon keresztül
egy gyöngé bodzafa tekint be a szobámba.
Akárki vagy, óh én imádlak gyökerestül,
Te vagy az Istenem, Te vagy hitem világa!
Óh gyöngé bodzafa, aki a barna Földbe,
rettenetes anyánkba, takartad néma álmod:
óh egy szegény költő borult le most elődbe,
egy tisztaszívű gyermek, akit megölt az álnok
világu nagyvilág, és most homályra vágyik,
földalatti homályra, puhára, altatóra,
melynek széles vize elnyúlik a halálig
és nem veszi szivünk mély titkát vallatóra!

NYUGTALANSÁG

Ez a téгла sötétebb, mint a másik.
Ez a dudva legyőzi ott a társát.
Ez az üres sirbolt prédára ásit
és nézi a felhők sebes futását.

Oly nyugtalan vagyok, mint az örökké
ingó magas akácok koronája!
Mi leng köröttem, óh milyen örök szél,
hogy gondolatom szüntelen dobálja?

ÓH SZABADÍTSÁTOK KI VÉREMET!

Ezt nem lehet tovább kibírni,
ezt már kibírni nem lehet!
Taglózzatok le, mint egy roggyanó
térdű tinót, mely fényes tág szemekkel
nézi az elsuhanó felleget!
Szúrjatok keresztül és csorgassátok
a föld hideg torkába véremet!
A véremet, mely most még bent bolyong
a test tárnájában, a kék erek
labirintusában... a lázadó
véremet ontsátok ki, hadd pusztúljon
ki a természetből egy nagy gyerek!
Ha hiszitek a Zenitet és Nadirt, -
óh szabadítsátok ki véremet,
mely tétován bolyong
a test homályos labirintusában
és egész napja könny és bűnhődés,
pedig maga sem tudja, mit csinált, -
csak az aranyszemű Nap számkiűzte,
mint egy bukott királyt!

A FESTŐ TÁJAI

A természetére már alig emlékszem,
talán magas volt.
Csak hangja zeng még mostan is felém:
a hangja mély volt
s mögötte egy alaktalan
vad szenvedély volt.
Ott árulta a képeit
az iskola homályos folyosóján.
A fal mellé voltak letéve
a képek:
valami kék sugárban csillogó
vidékek.
Ott árulta a képeit,
valakinek kínálta,
de nem a képről
folyt öt perc múlva a beszélgetés,
hanem a szomorú megélhetésről.
S miközben sóhajtozva így rebegte
alázatos imáját: „Vedd meg!...” -
azokra a vidékekre gondoltam,
melyek festetlenül
az én lelkem vásznán lebegnek.
Minek a vászon, az ecset,
minek a szín, minek az álom?
Hisz végre minden úgyis elpereg
potomáron.

ÓH HOL AKADNA BÁNYÁSZ?

Soha-soha nem fogom látni többé
csillogó víg szemét!
Nem fogom többé látni, mert
bányában van elrejtve csillogó
vidám szeme
s a bánya mérhetetlen és setét.
Setét a bánya, s óh,
ha most a sír torkából feketén
váratlanul feltántorogna
üres szemgödörrel, rimázkodón,
hogy adják vissza csillogó szemét,
mert ismét látni, látni, látni vágyik
a lombokat és a kéményeket...
Ha most váratlanul feltántorogna
s összekulcsolná csontkezét: -
óh hol akadna bányász,
aki lemenne érte?
És hol akadna csille, mely
ezt a kihullt követ napfényre hozza?

HIÁBA MINDEN HANGULAT!

Hiába minden hangulat: -
a barack rózsaszín virága,
a földrehajló néma jázminok,
a napsugár csengő tallérjai: -
hiába minden hangulat, hiába!

Szegény fiú, mondd, mit akarsz?
Nem látod-e sötéten ingó
árnyékkodat a föld porában?
Nem látod-e ingó árnyékkodat
a rózsafelhőt úsztató
dalos tavasz sugárzó mámorában?
Nem látod-e ingó árnyékkodat
és nem kiáltsz-e így reája
nagy fennszóval:
„Árnyék, az aszfalt sárga keramitján,
óh mondd, mit tántorogsz előre?
Mit forgolódol szüntelen
az én imbolygó talpaim körül,
előre-hátra,
mint egy bolondos óramutató,
mely fittyet hány a szárnyaló időre?!”

HAJNALI GYÁSZINDULÓ

Óh mondd, a lelked mért nem szendereg?
Mikor az álom
lehajló mély eperfalombja
ott csüng fejed felett?
Hajnal van, félhomály,
s a Nap teje a függönyön keresztül
csak oly véknyan szivárog,
mint a fekete márvány
sírkő komor lapján a kék erek.

Óh mondd, a lelked mért nem szendereg?
Mikor ágyad felett
ott csüng az álom
lehajló mély eperfalombja
és árnyékával lágyan eltakar?
Ábrándozó fiú,
óh mondd, a lelked mért nem szendereg?
Vagy lelked tán zenét,
gyászindulót,
zengő gyászindulót akar?

ÓH BALGA ARCHIMÉDES!

Hagyd most a fák ingó árnyékait,
hadd mozogjanak ők magukban,
hadd játsszanak ők egyedül
a földdel!

Hagyd most a fák ingó árnyékait
s a lantodat,
a lantodat ragadd magasba s törd el!
Törd el a lantodat s a reszkető
zengő idegeket szakítsd le róla
és vágd a fák közé, hisz messziről
- nem hallod? - már zúg,
már zúg a katonák vad riadója!

El fognak taposni, ábrándozó
fiú, s az őrült csataszekerek
küllői láthatatlanul forognak
ábrándod roncsai felett!
Az országút szivedből lesz kirakva
és száguldó közömbös motorok
fölötte mély gyászindulót zenélnék...
Hagyd most a fák ingó árnyékait!
S a természet zengő varázskörét
- óh balga Archimédes! -
tipord el és hajítsd a szélnek!
Hagyd most a fák ingó árnyékait!
Ábrándozó fiú,
jönnek a katonák!
Már zúg a kürt!
S mit ér a lélek most,
óh mondd, hogy most mit ér a lélek?

IDEGEN VILÁG

Nem volt abban semmi tragédia,
csak borzalom,
midőn a konyhába beléptem
s megláttam a falon
egy csillogó páncélu bogarat: -
reszkető hosszú csápja
a hirtelen fellobbanó
villany hideg fényére rátapadt
s idegesen
kereste az utat előre-hátra.

Nem volt abban semmi tragédia,
csak borzalom,
midőn kétségbeesett szökkenéssel
kereste az utat a nedves
salétromos falon,
kereste a nyílást, amelyen át
megmenthet valamit:
valami néma dobbanás
parancsszavára gyorsuló zenét,
megmentheti parányi teste
árnyékos birodalmában
a halkán táguló tüdő
fantasztikus lehelletét.

Nem volt abban semmi tragédia,
midőn az óriási talp alatt
a homály bújkáló fia
ott recsegett hanyatt
összezúzott szívvel, amelyen át
megszűnt a lét elektromos futása...
S nem volt abban semmi tragédia,
midőn a vas szeméttapát
hegyéről ezt az összetört
idegen világot
egy idegen világ
undorodva
kidobta a zizegő éjszakába.

HOVÁ LETT KRISZTUS VÉRE?

„Hanem egy a vitézek közül dár-
dával megöklelé az ő oldalát és
mindjárt jöve ki belőle vér és víz.”
(János ev XIX 34.)

Mikor beléverte a római
hegyes dárdáját és kijött a hátán
a zord acél, maga előtt taszítva
a szív piros cafatjait;
mikor megszűnt a dobbanás
és folyt a vér:
óh mondd, az Istenért, -
hová lett az a vér?

- Valószínűleg beitta a homok,
egyszerűen beitta,
mint minden más folyadékot szokott.

De hiszen Isten fia volt
s vállán pihent a csillagos
mennyei bolt!

- A föld, az nem rajong!
A föld nem törődik a fellegekkel,
a föld nem lelkesedik semmiért,
csak issza, csak issza a vért,
issza, issza a vért!

KÖNYÖRGÉS A HOMOKSZEMEKHEZ

Óh barna föld, apró homokszemek,
üvegszemecskék, csillogó szemecskék!
Kíméljétek még
egy-két évig tántorgó éltemet,
óh adjatok még engedelmet,
hogy lássam a zölden nyiló füvecskét,
hogy lássam a mosolygó kék eget
s a fellegek csüngő hinárait,
öleljem a láthatatlan szelet
és bámuljam himbáló csolnakomban
a táncoló habok varázsait,
a mélység csábító ezüst varázsát,
amellyel húzna, húzna, húzna,
hogy a halak közé merüljön
ez a pirosan dobbanó szív,
hogy a halak jó testvére legyen
a szerelem,
mely ebben a piros szívben dobog...
Óh barna föld, apró homokszemecskék,
várjatok még egy-két esztendeig,
aztán majd engedelmesen
fölvesszem hátizsákomat
és hozzátok lassan elindulok.

FAGYOTT KÖVEK

Lelkem, te ismeretlen néma bányá,
mi van veled,
hogy csak közömbös, színtelen,
fakó kövek
peregnek bágyadtan
újjaim reszkető hegyéről
a nesztelen papír fehér havára?

Lelkem, mi van veled,
hogy csak közömbös,
fagyott köveket dobsz fel a világra?
Mi van veled, lelkem, ki lent
háborogsz a nemlét határtalan
kohójában,
mint a vulkán piros mélyén a láva?

A VONAT ABLAKÁBÓL

Óh mondjátok meg,
ti zakatoló kerekek,
te végtelenbe csillogó sín
s te zölden elfutó vidék:
a viruló természet isteni
szépsége, ki a vágató vonat
reszkető ablakára
ráhinted néma fényed...
Óh mondjátok meg,
ti zakatoló kerekek,
te végtelenbe csillogó sín
s te zölden elfutó vidék,
ki fog, ki fog engem megmenteni?

MÉLY FELHŐ

A fellegek ezüst fantomjai
széles eszterláncot alkotva
táncolva járják
az árnyas ég bűzavirágos útját.
Én itt ülök a földön
a kertisékben
és elgondolkozom:
érdemes-é kedvünket tölteni
az elsuhanó fellegekben?
Hiszen a felhős ég csupa hazúgság!

Érdemes-é szemünket messze-messze
fordítani egy mély felhő felé,
amelyet nemsokára
továbbvisz egy láthatatlan lehellet?

S érdemes-é aztán fejünk lehajtva
sírni hosszan
a mozdulatlan ég azúr
vizének partján,
mint elrepült színes gömbjét a gyermek?

SZÁRNYALÓ HARANGOK

Harangoznak, harangoznak!
A háztetők felett
látom
a harangok fekete szárnyait,
látom a szárnyaló harangokat,
amint lassan körülkerengik
az udvarunk magas akácait.

Mi lesz velem, mi lesz velem,
ha nem repülhetek
a szárnyaló harang után?
Nekem nincs szárnyam,
csak két erőtlennül
tántorgó lábam,
amellyel elbukom bután.

Óh milyen tehetetlen
az ember,
midőn hallgatja a
zengő harangok dallamát!
Ilyenkor érzi mélyen,
hogy ő is menthetetlenül
oda van láncolva a földhöz,
mint az árnyékos lombu fák.

MIT AKAR A VILÁG?

Mit akarnak a lombok,
mit akarnak a felhők?
Mit akar fent az árnyas
égbolt, e néma ernyő,
hogyan eltakarja tőlünk
csillaggal és azúrral,
kék villámnyelveket
öltögető
vad égiháborúval
az Istent, ki után
piros szivünk oltára
reszkető fájdalomgomolyt
ereszt a magasságba?

Mit akar a föld barna
titokzatos anyagja?
Mit akar a mély tenger
hullámverő haragja?
Mit akarnak a lassan
csuszamló férgek itt lent?

Mit akar a világ, hogy
eltakarja az Istent?

NÉMA ÁRNYÉK

Milyen szegény vagyok,
óh Istenem, milyen szegény!
Hiába van mosolygó
kékszemű kisleányom,
aki a legártatlanabb
lélek e vérbeborúlt földtekén;
hiába van szelíd,
vígasztaló hű hitvesem:
két dobbanó szívű ajándék...
Mégis olyan szegény vagyok,
olyan reménytelen,
mint a lehajló orgonabokor
alatt nyugtalanul
ide-oda csapongó néma árnyék.

A BÚZAFÖLD TÁPLÁLÓ KEBLE

Azt mondják, hogy learatták a búzát,
hogyan elvették a tápláló mezőktől
a zizegő szőke kalászsokat.

Ez itt már város,
itt már nem ismerik a szőke búzát,
itt már nem ismerik a búzaföldet,
de én mégis gondolkozom fölülük
sokat, nagyon sokat.

Mit érezhet a búzaföld
tápláló keble,
ha elszakítják róla gyermekét?
Tudják-e azt a kérges
tenyerű durva aratók,
akik a megrakott szekérrel
mennek a világ minden
tájára vígan szerteszét?

A HERVADÓ AKÁC ALATT

Nem hallotta senki beszélgetésünk,
csak egy akácfa,
mely nesztelen hullatta levelét
az éjszakába.
Négyen voltunk alatta,
szemeink tompa lázban égtek,
arról beszélgettünk, mily szomorú
lenni ábrándozó művészek.
Az éjszaka hideg volt és alig
láttuk egymásnak arcát,
de tudtuk, hogy szívünkön egy közös
kínszenvedés nyilalt át...
S éreztük, hogy csak egy remény
maradt számunkra hátra:
egyedül elpusztulni, mint felettünk
a lombját pergető akácfa.

A CSEND LABIRINTUSÁBAN

Mily boldogan pihen a kis fehér ágy
melengető hullámain!
Óh ha ily arc merülne föl előtte,
leejtené némán dorongját
s inkább kívánná a halált magának
minden ütésre kész Kain!

Pedig egykor mindnyájan így pihentünk
egy kis fehér ágy altató ölén
és hóvirág-arcunkon ott sugárzott
az ártatlanság, ez a tiszta fény.

Hogy fül a vad csaták hörgő zajába
édes anyánk altatgató szerelme?
Óh hogyha van Isten a mindenségben,
mély fellegek borítják útait
s egy ismeretlen szív dobog Őbenne!

Itt állok gyermekem fehér ágyánál
s vívok a pillanattal vad tusát,
de gyöngye lelkem hasztalan kutatja
az íjesztő csend labirintusát.

Ki tudja, folydogál-e víg patakként
tovább a vére
és fog-e mosolyogni boldogan
a gyermekére?
Ki tudja, nem takar-e szörnyű képet
az idő mérhetetlen árnya
s nem lesz-e még belőle a kegyetlen
utcák kiüldözött leánya?

BÚCSÚ NÉLKÜL

Ugye jó lenne már, ha otthon lennél
és megkocogtatnád az ablakot
és hallanád belülről kis leányod
vidám ezüst csengettyü-kacagását,
az ártatlanság egyszerű zenéjét?
Ugye jó lenne már, ha legalább
a fák alatt sietnél a homályban
és számlálnád a sűrű lépteket,
hogymég csak öt ház és - óh boldog Isten! -
egy bűvös kör körülragyogja élted
törékeny alkotmányát s elriasztja
az éj reádleső fantomjait?

Mi lenne, mondd, hogyha felén az útnak
váratlanul eléd toppanna az
enyészet... és a fák fekete lombját
hiába hívnád összetett kezekkel
segítségül... hiába hintene
lángot szemedbe a gáz nyugtalan
fehér világa... hasztalan ragyogna
ezer szemével rád a néma úr?

Búcsú nélkül, lehullva mint levél,
tudnál-e, mondd, a sírban elpihenni?

FORDÍTOTT FOLYAM

Mentem a fák alatt, melyeknek ágán
nem volt már hervadó levél sem,
lehulltak ők már és helyettük árván
ott csillogott egy-két verébszem.
Nyugtalanul röpködtek ágról-ágra,
mert az égboltnak hidegen
borult le rájuk néma kupolája.

Fölöttük az épület magas ormán
egy gyászlobogót lengetett a szél,
olyan egyedül lengett, oly mogorván,
hogy a földre gondoltam én, amelynek
szándéka van velem...

A tompa földre gondoltam s elernyedtem
szívemben a sugárzó szerelem.

Az utcán az emberek összevissza
nyüzsögtek, mint a hangyaboly,
s nem törődtek ők azzal, hogy egy társnak
a vére fordított folyam lett,
melynek hulláma visszafoly
a földbe... Ők ilyenekkel nem törődtek,
hanem mohón keresték az utat
és belefűtték a komor hidegbe
bizonytalan párjukat.

ACTOR HUNGARICUS

Antoniust játszotta, Imperator
Caesar nemes barátját, s a tömeg
szorongva leste lelke lobbanását,
mely ott világított a Fórumon
a nagy Caesar leszúrt holtteste mellett...

Aztán Hamlet kételyei gyötörték,
Oféliát szívettépő kacajjal
küldte kolostorba s fáradt szemében
a téboly furcsa lángja égett...

S most hirtelen egy új alakja támad
és visszafele szárnyal az időbe,
átrepüli Dsengisz-khán táborát
s a dőzsölő királyi palotában
ő most a bosszúálló Magyarország
parancsoló ura, viharzó Bánk Bán,
ki átveri törével a kerengő
királyi vér halk labirintusát...

Most meg Norvégia hegyei közt
Peer Gynt kacag az úszó fellegekre,
melyek a naplemente bíborában
lebegtetik császári koronáját...

Mint Próteust, a tenger istenét,
megfogták a fókáknak öltözött
hellének a tenger sós habja mellett,
s hiába lett sörényes vad oroszlán,
hiába lett zuhogó misztikus víz,
hiába lett nagy lombverő platán,
utoljára ismét a hófehér
aggastyán nézett rájuk szeliden: -
úgy nyerte vissza hajdani alakját
Actor Hungaricus, mert a Nyomor
torkon ragadta és nem engedé,
amíg ki nem meríti változását...

A káprázat eltűnt s a színpadon
ott állt csüggedten egy szomorú ember,
Actor Hungaricus állt ott előttünk:
tekintete két néma esti lomb volt,
melynek fáradt indája elhagyottan
csüngött ki arca sápadó ködéből.

BABITS MIHÁLYNAK

(Debreceni látogatása emlékére)

A fák hideg feje némán lehajlott
és üresen sóhajt a légen át...
Ilyenkor jössz közénk, bús fényű dalnok,
midőn az évszak lágy lombot nem ad,
mely elringatná lankadó szivedben
a gondolat kétélű pallosát!

Emlékszem még, mily dermesztő hidegben
láttalak legutóbb: egy óriási
sírkert volt Magyarország, s a kietlen
fojtó ködön át nem tudtunk kiáltni,
az ágyúk torka szívünknek meredt, -
inkább szerettük volna a halált mi.

Ekkor láttam meg két komoly szemed:
alkony volt, zord emberiség-lemente,
melynek úgy álltál romjai felett,
mint a Pokol égő bástyáin Dante.

AZ ELBUKOTT HÓ

A hó már piszkos volt az utcán,
angyali lelke barna lé
reménytelen ködébe fulván,
ömölt a csatornák felé.

A hó, a tiszta hó, amelynek
szabad csillagja a szelek
szárnyán a tornyokkal enyelgett,
a vak csatornák rabja lett.

A hó már piszkos volt az utcán,
de én az elbukott havat
nem vádoltam: éltem borultán
majd én is így fekszem hanyatt.

A SZÓ

Ki védi meg a szót, amely
ajkamról elröpül a légbe?
Mi az a szó? Egy hópehely,
amelyet úz a szél verése?
Láttál-e már szót? Milyen ő:
milyen az arca és ruhája?
Vagy szellem ő, a levegő
egy láthatatlan figurája?

Mily szép a tűz, ha árnyas este
körülveszik a pásztorok!
Mint hánykolódik sárga teste,
mint párduc, melyről vér csorog!
Nyugtalan mormog a homályra,
a hangja oly mély és borús:
őbenne gyászol Vesta lánya,
őbenne sír Prométheus!

De szebb a szó, ha láthatatlan
búvárként zengve fölmerül,
míg ünnepélyes zárt sorokban
úlik az emberek körül.
Arcuk sugárzik mint a kardvas,
aztán elsápad mint a kén,
ha pörgetik a szót hatalmas
sorsdöntő bűvös kockaként.

Óh nézd a lombokat, a Napban
mint tompa gömbök lengenek
s árnyuk alatt mély fonalakban
rejtett labirintus vezet
a földbe, melynek éjjelében
örök sugárt sóhajt a mag
s szendergő Csipkerózsaképen
a lassu nedvek alszanak.

Így leng a szó a puszta légben,
ha útrakél a hadsereg,
ingoványok kék lángjaképen
a messzeségben így lebeg.
Mind arra tódul, érte ontja
szívének halk vizét, a vért...
S csontjuk fölött némán kibontja
engesztelő haját az éj.

Óh hányszor álltam én magamban
a fák előtt az udvaron,
érezve lüktető agyamban,
hogyan az extázis súlya nyom!

Méltósággal hevert alattam
a Föld, a hallgató király,
s én őt figyeltem mozdulatlan,
mint a vércsöppet Parzival.

Egy gondolatnak vont hínárja,
hogy szó ez is, ez a sötét
bolygó Földgömb, melynek hiába
bontjuk hideg kövületét.
A vágató hegyi patakban
s a fában, mely hús lombot ad:
szó várja az örök anyagban
a szabadító trombitát.

S ki védi meg a szót, amely
ajkamról elröpül a légbe,
ha életem végsőt lehell
s szívemnek elpihen verése?
Csendül-e még belőle dal,
ha majd a nemlét partra vágja, -
vagy nézi csöndjét, mint a hal,
a hullámok hideg bűvára?

Aranygyűrű veszi körül
merev szeme sötét korongját,
a nyugtalan folyók lehült
hullámai többé nem nyomják.
A levegő hálóját rávetette,
magához húzta a család homok
s ott fekszik véres darabokra metszve,
amit a szent víz egynek álmodott.